

MICHEL HOUELLEBECQ

BİR ADA İHTİMALİ

FRANSIZCA ASLINDAN ÇEVİREN: AHMET ŞİMŞEK

*Antonio Munoz Ballesta ve karısı Nico'ya,
büyük bir nezaket ve dostluk göstermeselerdi
bu kitabı yazmak mümkün olmayacaktı.*

Sonsuz yaşama hoşgeldiniz dostlarım.

Bu kitabın doğuşu birkaç yıl önce Berlin'de tanıştığım Alman gazeteci Harriet Wolff'a dayanıyor. Sorularını sormadan önce, Harriet bana küçük bir masal anlatmak istedi. Bu masal, ona göre, bir yazar olarak duruşumu simgeliyordu.

Kıyamet koptuktan sonra bir telefon kulübesindeyim. İstedğim kadar telefon görüşmesi yapabilirim, limit falan yok. Başkalarının da hayatta kalıp kalmadığını ya da aramalarımın sadece kafayı sıyırmış birinin monologları olup olmadığını bilmiyoruz. Konuşma bazen telefon yüzüme kapanmış gibi kısa sürüyor, bazen de sanki biri suçlu bir merakla beni dinliyormuş gibi uzadıkça uzuyor. Ne gündüz var ne de gece; sonu gelmeyen bir durumdayım.

Sonsuz yaşama hoşgeldin Harriet.

Aranızdan kimler sonsuz yaşamı hak ediyor?

Şimdiki bedenim gittikçe bozuluyor; daha fazla dayanabileceğini sanmıyorum. Bir sonraki enkarnasyonumda yoldaşıma, küçük köpeğim Fox'a yeniden kavuşacağımı biliyorum.

Bir köpeğe yoldaşlık etmenin iyi tarafı, onu mutlu etmenin mümkün olmasıdır; o kadar basit şeyler ister ki köpek, egosu öyle küçüktür ki. Muhtemelen, önceki devirlerden birinde kadınlar da kendilerini evcil hayvanlarınkine benzer bir durumda bulmuşlardır. Şüphesiz eskiden, sıradan işleyişe bağlı, bugün artık anlayamadığımız bir çeşit dünyevi mutluluk vardı; yetkin, işlevsel bir organizma meydana getirmenin, bir dizi görevi ayrı ayrı yerine getirmek amacıyla tasarlanan bir organizma oluşturma ve tekrar eden bu görevleri takiben günleri yürütmenin su götürmez bir hazzı vardı. Tüm bunlar, bir dizi görevle birlikte ortadan kalktı; artık gerçekten belirli bir amacımız yok; insanların neşesi bizim için meçhul kalıyor, öte yandan, onların kederleriyle dağılmıyoruz da. Artık gecelerimiz dehşetle ya da esrimeyle sarsılmıyor. Yine de yaşıyoruz; neşesiz ve aşikâr bir hayat sürüyoruz, zaman bize önemsiz geliyor.

Marie22 ile ilk kez düşük seviyede bir İspanyol sunucusunda tanıştım; bağlantı kurmak korkunç derecede uzun sürüyordu.

*Ölü ihtiyar Hollandalının
Taşıdığı yorgunluk
Anlaşılabak şey değildir
Ustanın dönüşünden evvel.*

13

2711, 325104, 13375317, 452626. Belirtilen adreste sarkık amının pikselli, ama garip bir şekilde *gerçek* görüntüsü gösteriliyordu. Canlı mıydı, ölü müydü yoksa geçiş aşamasında mıydı? Büyük olasılıkla geçiş aşamasındadır, diye düşünüyorum; ancak bu üstünde durmadığınız bir şeydi.

Kadınlar sonsuzluk izlenimi verirler, sanki de amları sırlara gebeymiş, sanki dünyanın merkezine uzanan bir tünemiş gibi, oysa ki sadece bakımsız kalmış bir fare deliğidir. Şayet bize bu izlenimi verebiliyorlarsa, ne mutlu onlara; içtenlikle söylüyorum.

*Belirgin biçimde ezici
Durağan zarafet,
Madeniyetlerin geçişinden süzülür
Barındırmaz ölümü bir sonuç diye.*

Bırakmalıydım. Oyunu, geçiş aşamasını, bu bağlantıyı durdurmalıydım; ama artık çok geçti. 258, 129, 3727313, 11324410.

İlk sahne yüksekte çekilmişti. Devasa gri plastik levhalar ovayı kaplıyordu; Almeria'nın kuzeyindeydik. Plastiğin altındaki serada yetişen meyve ve sebzeleri, çoğunluğu Fas asıllı olan tarım işçileri topluyordu. Endüstriyel otomasyondan sonra işçiler çevredeki dağ eteklerine doğru kayboldular.

Proyecciones XXI,¹³ ünitesinde, güvenlik bariyerine güç sağlayan bir elektrik santrali, uydu rölesi, sensörler gibi olağan ekipmanların yanı sıra mineral tuzu üreten bir jeneratör ve içme suyu kaynağı da bulunuyordu. Anacaddelerden çok uzaktaydı ve güncel haritaların hiçbirinde yer almıyordu; inşaatı güncel yüzey araştırmalarından sonra tamamlanmıştı. Tüm hava trafiği kesildiğinden ve uydu iletişim sinyalleri kalıcı olarak bozulduğundan beri yerinin saptanması neredeyse imkânsız hâle gelmişti.

14

Sonraki sahne bir rüya olabilirdi. Benim yüzüme sahip bir adam bir demir çelik fabrikasında yoğurt yiyordu; işleme makinelerinin kullanım kılavuzu Türkçeydi. Üretimin yeniden başlatılması pek olası değildi.

12, 12, 533, 8467.

Marie22'den gelen ikinci mesaj şu şekildeydi:

*Bir aptal gibi yalnızım
Amımla,*

245535, 43, 3. “Ben” dediğimde yalan söylüyorum. Tarafsız ve net bir şekilde algının “ben”ini ortaya koyalım hadi. Onu geçiş aşamasındaki “ben”in yanına bir koyalım – bu şekilde baktığınızda, bedenim bana ait ya da daha doğrusu, ben bedenime aitim. Ne gözlemleriz? Temas eksikliği. Korkun söylediklerimden.

Sizi bu kitabın dışında tutmak istemiyorum; hayatta ya da ölü olun, sizler *okursunuz*.

Okuma eylemi benim dışımda yapılır; ve ben bunun aynen bu şekilde, sessizlik içinde yapılmasını istiyorum.

*Yerleşik fikirlerin aksine,
Bir dünya yaratmaz sözcükler;
Aynı köpek gibi ürür insan da
Öfkesini, AH, korkusunu anlatsın diye.*

*Haz sessizdir,
Tıpkı mutlu olma hâli gibi*

Benlik, başarısızlıklarımızın bir sentezidir; fakat yalnızca kısmi bir sentezdir. Söylediklerimden korkun.

Bu kitap Yarınkiler'i bilgilendirmek için hazırlanmıştır. İnsanlar bunu yapabildiler diyecekler kendi kendilerine. Hiçbir önemi yok değil; her şey demek de değil; geçiş aşamasındaki bir eserle karşı karşıyayız.

Marie22, eğer ki böyle biri varsa benim erkek olduğum ölçüde bir kadındır; sınırlı, reddedilebilir bir ölçüde.

Ben de serüvenimin sonuna yaklaşıyorum.

Hiç kimse, Ruh'un doğumuna şahit olmayacak, Yarınkiler dışında; ancak Yarınkiler bizim düşündüğümüz anlamda varlıklar değiller. Korkun söylediklerimden.

birinci kısım

DANIEL24'ÜN YORUMU

DANIEL1,1

“Şimdi, bir fare uyanınca ne yapar? Koklar.”

–Jean-Didier, biyolog

Soytarılık hayatımın ilk anlarını daha dün gibi hatırlıyorum! O zamanlar on yedi yaşındaydım ve Türkiye’de, *all inclusive** bir tatil köyünde epey sıkıcı bir ağustos ayı geçiriyordum – zaten bu farkında olmaksızın ailemle gittiğim son tatildi. Şımarık şıllık kız kardeşim –o zamanlar on üç yaşındaydı– erkekleri baştan çıkarmaya daha yeni yeni başlıyordu. Kahvaltıdaydık; sabahları her zamanki gibi, tatilcilerin inanılmaz derecede bayıldığı çırpılmış yumurtaların önünde bir sıra oluşmuştu. Yanımda, öncesinde kendine bolca yumurta ayıran yaşlı bir İngiliz kadın (pörsümü, kötücül, oturma odasını süsleyecek diye tilki deşen cinsten), reşodaki son üç sosisi kapmakta hiç tereddüt etmedi. On bire beş vardı, kahvaltı servisi sona ermişti, garsonun daha fazla sosis getirmesi pek olası değildi. Yaşlı kadının arkasında bekleyen Alman gerildi; sosislerden birine uzanmakta olan çatalı havada kaldı ve yüzü sinirden kıpkırmızı oldu. Dev gibiydi bu Alman, iki metreden uzunca ve en az yüz elli kilo

19

* (İng.) Her şey dahil. –çn

ağırlığında bir dev. Bir an çatalını seksenlerindeki kadının gözüne sokacağını ya da boynundan tuttuğu gibi kafasını sıcak tabaklara vuracağını düşündüm. Yaşlı kadın, ihtiyaçların bunamışlıktan bilinçsizce yaptıkları o bencillikle, hiçbir şey olmamış gibi koşar adım masasına geri döndü. Almansa öfkeliydi, son derecede kızgın olduğunu hissedebiliyordum, ama gergin yüzü yavaş yavaş sakinleşti ve hüznle, sosissiz, hemşerilerinin yanına kaydıldı.

Bu olaydan yola çıkarak bir tatil beldesindeki *all inclusive* uygulamasına ters düşen, küçük detayların tetiklediği kanlı bir isyanı konu olan kısa bir skeç yazdım: Kahvaltıda sosis kıtlığı ve üstüne mini golf için ek ücret alınması. O akşam bu skeci “Yetenek Sizsiniz!” suaresinde (haftada bir akşam şovu profesyonel animatörler yerine tatilciler yapıyordu) sergiledim; tüm karakterleri ben oynadım, böylece kariyerim boyunca neredeyse hiç çıkmadığım *one man show** yolunda ilk adımlarımı atmış oldum. Hemen hemen herkes yemekten sonra gösteriye geldi, çünkü diskotek açılana kadar yapacak hiçbir şey yoktu; bu da sekiz yüz kişilik seyirci anlamına geliyordu. Skecim büyük başarı topladı, millet gülmekten ağlıyordu ve gürültülü bir alkış kopmuştu. Aynı akşam, Sylvie adındaki tatlı bir esmer diskotekte bana kendisini çok güldürdüğümü ve espri anlayışı olan erkeklerden hoşlandığını söyledi. Canım Sylvie. Yani, böylece bekâretimi kaybedip mesleğime karar vermiş oldum.

Bakaloryamdan sonra, oyunculuk kursuna yazıldım; bunu, gitgide daha kötü ve dolayısıyla da gitgide daha kırıncı bir karaktere büründüğüm, pek de parlak olmayan yıllar takip etti. Ve bu sayede beni bile hayrete düşürecek kadar büyük bir başarıya ulaştım. İlk olarak, birbirine kavuşan göçmen aileler, *Le Monde* muhabirleri ve genel olarak orta sınıfın sıradanlığı üzerine küçük skeçlerle başladım; kariyerlerinde düşüşe geçmiş,

* (İng.) Tek kişilik gösteri. -çn

göbeği açık, pantolon üstünden tangası görünen kızlarını veya gelinlerini görünce azan, ensest eğilimli entelektüelleri başarılı bir şekilde yakaladım. Kısacası, *modern gerçekliğin keskin bir gözlemcisiydim*; sıklıkla Pierre Desproges ile karşılaştırılıyordum. Kendimi tek kişilik gösterilere adamaya devam ederken, ara sıra büyük izleyici kitlelerine ve genel sıradanlığına dikkat ederek seçtiğim televizyon programlarına çıkmayı da kabul ediyordum. Bu sıradanlığı vurgulamayı asla unutmazdım, ancak inceden inceden: Sunucu biraz tehlikede hissetmeliydi ama fazla aşırıya kaçmadan. Özetle, iyi bir profesyoneldim; sadece biraz abartılmıştım. Ama abartılan bir tek ben değildim.

Kastettiğim skeçlerimin komik olmadığı değil; komiklerdi. Gerçekten de *modern gerçekliğin keskin bir gözlemcisiydim*, sadece artık her şey bana çok basit geliyordu, sanki çağdaş gerçeklikte gözlemlenebilecek pek bir şey kalmamıştı, o kadar çok şeyi sadeleştirmiş ve kurutmuş, o kadar çok engeli, tabuyu yıkmış, beklentileri boşa çıkarmış ve sahte hevesleri yok etmiştik ki sahiden de geriye çok az şey kalmıştı. Toplumsal düzeyde, zenginler ve yoksullar vardı, aralarında bazı kırılğan bağlantılar, şaka yapılması âdetten olan sosyal sınıflar-sınıf atlama ve daha ciddi bir ihtimal olarak iflas etme olasılığı. Cinsel düzeydeyse arzu uyandıranlar ve uyandırmayanlar vardı: Üç yüzyıl önce Fransız ahlakçıları tarafından zaten güzelce tanımlanan, kibir ve narsisizm rekabeti olarak kolayca özetlenebilecek, bir iki de yönelim karmaşası (eşcinsellik vb.) bulunan küçük bir mekanizma. Elbette, *iyi insanlar* da vardı, çalışan, zenginliğin etkin üretimini sağlayanlar, bir de çocukları için fedakârlık yapanlar –ki bu oldukça komik veya isterseniz içler acısı denebilecek (fakat ben, her şeyden önce bir komedyendim) bir şekilde olur– gençlik zamanlarında güzellikleri, ilerisinde hırsları ve asla zenginlikleri olmayanlar; lakin güzelliğe, gençliğe, zenginliğe, hırsa ve sekse herkesten daha içten ve samimi bir şekilde tutunanlar; bir nevi *sosu kıvama getirenler*. Bunu söylediğim

için üzgünüm ama bu sonuncu gruptaki insanlar bir *konu* teşkil edemezdi. Yine de çeşitlilik ve *gerçeklik etkisi* katmak adına birkaçını skeçlerime dahil ederdim; ama aynı zamanda cidden sıkılmaya başladım. Daha da kötüsü, *hümanist* biri olarak görülüyordum; oldukça *asabi* bir hümanist, ama yine de bir hümanist. Bir bağlama oturmak adına, işte gösterilerimi süsleyen şakalardan biri:

“Vajinanın etrafındaki yağlı şeye ne denir biliyor musun?”

“Hayır.”

“Kadın.”

İlginçtir ki, *Elle* ve *Télérama*'daki iyi eleştirilerimden olmandan böyle şeyler söyleyebildim; Arap* komedyenlerin gelişinin maço aşırılıkları bir kez daha meşrulaştırdığı ve aslında benim de zarafetle aşırı olduğum doğrudur: Kontrolü elden bırakmadan, inceden inceden kemiğe dokundurmak. Sonuçta, komediyenlik mesleğinin ya da daha genel olarak hayatta *mizahi bir tavır* takınmanın en büyük faydası, ceza almadan tam bir piç gibi davranabilmek ve bu alçaklığınızdan hem cinsel hem de nakit kazanç anlamında cömertçe faydalanabilmektir.

Sözde hümanizmin gerçekte oldukça zayıf temellere dayanıyordu: Bakkallarla alakalı belirsiz bir çıkış, İspanyol kıyılarına vuran zenci kaçakların cesetlerine değinen bir ima, bana *solcu* ve *insan hakları savunucusu* bir adam olarak itibar kazandırmaya yetmişti. Solcu mu? Ben? Zaman zaman skeçlerime doğrudan doğruya antipatik bir rol vermediğim, küreselleşme karşısı nispeten genç karakterler eklemiş, zaman zaman da belirli bir demagojiye boyun eğmiş olabilirim: Tekrar ediyorum, iyi bir profesyoneldim. Dahası Araplara benziyordum ki bu işleri kolaylaştırıyordu; o yıllarda solun geriye kalan tek içeriği ırkçılık karşıtlığıydı, daha doğrusu beyaz karşıtı ırkçılıktı. Bende ki yıllar geçtikçe daha da belirginleşen bu Arap yüzünün

* Fas asıllı göçmen ailelerin çocuklarını kastediyor. -çn

nereden geldiğini pek anlamıyordum: Annem İspanyol kökenliydi, babamsa bildiğim kadarıyla Bretondu. Mesela kız kardeşim olacak o küçük şıllık, tartışmasız Akdeniz tipi bir görünüşe sahipti ama benim kadar esmer de değildi ve saçları düzdü. İnsan merak ediyordu: Annem gerçekten de sadakatine titizlikle bağlı mıydı? Yoksa babam gerçekte bir Mustafa falan mıydı? Ya da –bir hipotez daha– Yahudi miydi? *Fuck with that*.* Araplar, gösterilerime akın akın geliyordu – Yahudiler de bu arada, biraz daha az olsa da ve hepsi de biletlerini normal fiyattan alıyordu. Hepimiz nasıl öleceğimizi düşünüyoruz, orası kesin; ancak doğumumuzun nasıl koşullarda gerçekleştiğiyle daha az ilgiliyizdir.

İnsan haklarına gelecek olursak, tabii ki umurumda bile değildi; kendi sikimin haklarıyla bile zar zor ilgilenebiliyordum.

Kariyerimin geri kalanı, bu alanda, tatil köyündeki ilk başarımı şöyle böyle doğrulamıştı. Kadınlar genelde mizah duygusundan yoksundur, bu yüzden de mizahı erkeksi bir özellik olarak görürler; kariyerim boyunca, organımı uygun bir deliğe yerleştirmek için birçok fırsat yakaladım. Aslında, bu cinsel birlikteliklerin pek özel bir tarafı yoktu: Komedyenlere ilgi duyan kadınlar genelde kırklı yaşlarına yaklaşmış, işleri hayra yormayı bırakan, biraz yaşlı kadınlardı. Kimisi koca götlü, kimisi de sarkık memeliydi, bazen de her ikisi. Kısacası, çok da tahrik edici değillerdi; ereksiyon azaldığıdaysa hâliyle ilgi de azalıyor. Öyle çok yaşlı da sayılmazlardı; ama biliyordum ki ellili yaşlarına yaklaştıklarında yeniden güven veren, kolay ve sahte şeylerin peşine düşeceklerdi – ki bunları da bulamayacaklardı. Bu arada, hiç istemeden de olsa inanın bu hoş bir durum değil, erotik değerlerinin azaldığını onlara doğrulamak zorunda kaldırdım; ilk şüphelerini güçlendirirdim ve onlara farkında olmandan umutsuz bir hayat görüşü aşıladım: Onları bekleyen şey

* (İng.) Sikerler öyle işi. –*çn*

olgunluk değildi, hayır, sadece yaşlılıktı; yolun sonunda onları bekleyen şey yeni bir açılım değildi, önce hissettirmeyen, ardından hızla dayanılmaz hâle gelecek hayal kırıklığı ve acılar dizisiydi. Bunların hiçbirisi pek sağlıklı sayılmazdı, hem de hiç sağlıklı sayılmazdı. Evet, hayat ellisinde başlar; ama kırkında da biter.